Samenvatting tekst 41: Attilio Gatti: Bapuka, de godin van de liefde

Het boek vertelt de ervaringen van de Italiaanse ontdekkingsreiziger, antropoloog en documentairemaker Attilio Gatti (1896–1969). Tussen 1922 en 1948 leidde Gatti dertien uitgebreide expedities naar Afrika, waar hij als een van de eerste Europeanen zeldzame dieren zoals de okapi en de bongo observeerde en verving voor dientuinen. Als sceptisch doch geoefend waarnemer legde hij de rituelen, geneeswijzen en magische praktijken van inheemse volkeren vast vlak voordat deze culturen door westerse invloeden grotendeels verdwenen.

1. De redding van Skaimunga en de ontdekking van Bapuka

Het centrale verhaal begint in november 1928 aan boord van de raderstoomboot Kigoma op de Congostroom. Gatti hoort hoe een wrede Franse ivoorhandelaar een inheemse bediende genaamd Skaimunga genadeloos geselt. Wanneer de zwaar mishandelde man uit wanhoop in de rivier springt, redt Gatti hem van aanstormende krokodillen. Skaimunga blijkt van adellijke afkomst te zijn en draagt op zijn lichaam geheimzinnige tatoeages ter ere van Bapuka, de godin van de liefde, bron van het leven en gever van gelukzaligheid. Uit diepe dankbaarheid zegt Skaimunga trouw te zijn aan zijn redder Gatti.

Geleid door Skaimunga en een intuïtief voorgevoel trekt Gatti's expeditie naar de onverkende "Moerassen van het Geheim" in Barotseland langs de Lutembwe-rivier. In het afgelegen dorp Semusha ontdekt Dr. Cicogna na een heldere droom unieke, duizenden jaren oude Bosjesmannen-rotsschilderingen.

Wanneer bijna de hele expeditie door dodelijke moeraskoorts wordt geveld, leidt Skaimunga Gatti – na een droomboodschap van Bapuka – in een kleine kano naar een verborgen eiland. Daar ontmoeten ze de hogepriester van de Bapuka-cultus. De priester herkent Skaimunga als zijn lang verloren zoon Ingulu, die vijfentwintig jaar eerder door Arabische slavenhandelaars was ontvoerd. De hogepriester geneest de expeditie met zeldzame medicinale bladeren en schenkt Gatti een houten replica-beeldje (35 cm hoog) van de godin Bapuka. Vanaf dat moment wordt Bapuka de trouwe beschermvrouwe van Gatti en zijn latere echtgenote Ellen.

2. Afrikaanse mysteriën, telepathie en rituelen

Het boek beschrijft talloze antropologische en paranormale fenomenen die Gatti tijdens zijn loopbaan onderzocht:

- Telepathie en "bushtelegrafie" (ESP):

Gatti documenteert hoe inheemse volkeren berichten over grote afstanden overbrachten zonder telegraaf of trommels. Voorbeelden hiervan zijn het nieuws over een goudzoeker die 320 km verderop door een luipaard werd aangevallen, het lekken van geheim konvooinieuws in Freetown tijdens de Tweede Wereldoorlog, en een jong vissersmeisje aan het Victoriameer dat via helderziendheid precies zag hoe haar gewonde vader op het water ronddreef.

- De Vloek van de Witte Neushoorn:

Het relaas van Atakufa Kesho ("degene die morgen sterft"), die gebukt ging onder een generatielange vloek van een witte neushoorn (Kanga). Door de psychologische lessen en slimme vangtechnieken van een wijze medicijnman overwint hij zijn verlammende angst en verandert hij zijn naam in Rasi Malamu ("de overwinnaar").

- De Boom van Leven en Dood (Fifero):

Bij het geheime N'Kunda-genootschap van de Bakumu-Walengola ontdekt Gatti een brouwsel dat een kataleptische schijndood teweegbrengt én vitaliteit herstelt. Dit verklaarde de geheimzinnige verdwijning van twee overleden silicose-patiënten uit een hermetisch afgesloten lijkenhuis in Johannesburg.

- Traditionele rechtspraak en cultus:

Gatti beschrijft de scherpzinnige rechtspraak van stamhoofd Kuanakali met behulp van "wichelende stenen", evenals eeuwenoude regenrituelen, slangen- en pythondansen in Swaziland en Zululand bij de priesteres Twadekili.

3. Het slot en het mysterie van Bapuka's einde

Nadat Gatti in 1931 met Ellen trouwt, vergezelt het beeldje van Bapuka hen op al hun reizen over de wereld. Ze vestigen zich uiteindelijk in Lugano (Zwitserland). Begin september 1962 overlijdt Ellen na een korte ziekte. Op het exacte moment dat zij haar laatste adem uitblaast, valt het beeldje van Bapuka – dat stevig verankerd stond op een zwaar houten voetstuk – uit zichzelf om en breekt in stukken op de grond.

In het nawoord van de webmaster wordt dit mysterie geduid als het uitputten van de fijnstoffelijke levenskracht van natuurgeesten die hun beschermende rol op aarde vervullen.